

Annetut lausunnot / Utlåtanden

**Kierto Ympäristöpalvelut Oy, Mustasaaren
jätteenkäsittelylaitos / Behandlingsanläggning för farligt
avfall, Korsholm, YVA-selostus / MKB-beskrivning**

Finavia

Hankealue sijaitsee Vaasan lentoasemalta pohjoiseen noin seitsemän kilometrin etäisyydellä kiitotiestä ja hankkeen suunnittelussa on otettava huomioon alueen läheisyys Vaasan lentoasema-alueesta.

Finavia Oyj on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa (22.5.2020) esittänyt, että hanke saattaa edellyttää ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaista lentoestelupaa, jonka myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Lentoestelupaahan liittyvää lentoesteläusuntoa on pyydetty nykyaan Fintraffic Lenonvarmistus Oy:ltä (1.1.2021 alkaen, aiemmin ANS Finland Oy). Lausunto voidaan antaa, kun on tiedossa hankkeeseen liittyvät rakennelmat. Töiden aikaisten rakenteiden ja laitteiden yms. väliaikaisten lentoesteiden vaikutukset lentoturvallisuuteen on otettava myös huomioon sekä haettava niille tarvittaessa lentoesteluvat.

Finavia Oyj edellyttää edelleen, että lentoaseman läheisyyteen sijoittuva toiminta ei millään tavalla vaaranna lentoturvallisuutta. Toiminta tulee voida keskeyttää, mikäli lentoturvallisuutta vaarantavia pölymäisiä tai kaasumaisia päästöjä torjuntatoimenpiteistä huolimatta ilmenee tai mikäli räjäytysten aiheuttama tärinä vaikuttaa lennonvarmistuslaitteistojen toimintaan (Ilmailulaki (864/2014) 159 §).

Pohjanmaan liitto

YVA-selostuksessa on tuotu esille hankealuetta koskevat kaavat ja kaavamääräykset. 11.9.2020 voimaan tullessa Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 hanketta koskeva alue on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Alueella on voimassa Sepänkylän yleiskaava sekä Lintuvuoren yrityskeskuksen laajennuksen asemakaava. Kaavamääräykset on huomioitu hankevaihtoehtojen valinnassa, minkä vuoksi YVA-selostuksessa arvioituna ovat vain VE0 ja VE1. Pohjanmaan liitto katsoo, että arviointiselostus on pääpiirteissään tarkoitustaan vastaava. Nollavaihtoehdon (VE0), eli hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutusten ja merkittävyyden arviointi on kuitenkin jäänyt melko vähäiseksi.

Pohjanmaan liitto toteaa, että hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistämällä jätteiden hyötykäyttöä ja kiertotaloutta. Pohjanmaan liitto pitää jätemateriaalien kierrätystä tärkeänä ja katsoo, että toteutuessaan Kiertä Ympäristöpalvelut Oy:n vaarallisten jätteiden käsittelylaitoshanke toteuttaa osaltaan valtakunnallisen ja alueellisen jätestrategian tavoitteita, edistää alueellista kiertotaloutta sekä lisää jätteiden hyötykäytön mahdollisuuksia Pohjanmaan alueella. Pohjanmaan liitto toteaa lisäksi, että hanke on Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 sekä ilmastostrategian periaatteiden mukainen.

Pohjanmaan museo

Tarkasteltavia toteutusvaihtoehtoja on jäljellä enää yksi ja toiminta keskittyisi pääasiassa sitä varten rakennettaviin halleihin.

Suunnitellun käsittelylaitoksen ei arvioida vaikuttavan maisemaan, kulttuurimaisemaan tai kulttuuriympäristöön. Tähän arvioon ei katsota liittyvän epävarmuustekijöitä ja museo on samaa mieltä. Laitoksen alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole suojeltavaa rakennusperintöä. Lähin muinaisjäänös sisältyy marraskuussa 2020 nähtävillä olleeseen Stormossenin asemakaavan muutosehdotukseen ja on siinä riittävästi turvattu.

Pohjanmaan museo ei näe Kiertä Ympäristöpalvelut Oy:n vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksen ympäristövaikutusten arviointia varten tehdyssä selostuksessa huomautettavaa.

Pohjanmaan pelastuslaitos

1. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan laitoksella valmistetaan erilaisia tuotteita jätekemikaaleista. Laitokselle vastaanotettavien jätteiden suurimmat kertavarastomäärät on esitetty taulukossa 3.1, jätteenkäsittelytoiminnassa käytettävien prosessikemikaalien kertavarastointimäärä on esitetty taulukossa 3.2 (kertavarastointimäärä kuitenkin yhteensä enintään 300 tonnia) ja laitoksella valmistettavien tuotteiden suurimmat kertavarastointimäärät on esitetty taulukossa 3.3. Laitoksen

toiminnan laajuutta on selvitettävä kemikaalien määrän ja vaaraominaisuuksien perusteella. Jos kemikaalien varastointi ja käsittely ovat laajamittaista, toiminta edellyttää Tukesin myöntämää lupaa. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan toiminnanharjoittajan on ainakin tehtävä ilmoitus pelastuslaitokselle vaarallisten kemikaalien vähäisestä käsittelystä ja varastoinnista.

2. Käyttöön on tulossa uusi pyrolyysiprosessi, joka on kehitysvaiheessa. Käsitteltävien muovijätteen koostumus Mustasaaren pyrolyysilaitoksella voi olla hieman erilainen kuin Forssan pyrolyysilaitoksella. Koetoiminnan päästöistä ei ole vielä tuloksia, joten niiden aiheuttamat haitallisten sivutuotteiden ja päästöjen määrät saattavat olla korkeita. Muovien kierrätyksen lopputuotteilta puuttuvat turvallisuus selvitykset, eli kierrätystuotteiden turvallisuudesta ei ole olemassa selkeää tietoa. Pieni toimija voi olla potentiaalinen riskitekijä, jos heillä ei ole riittävää osaamista ja resursseja huolehtia prosessiin liittyvistä ympäristö- ja turvallisuuskysymyksistä ja erityisesti prosessin tuottamien mahdollisten vaarallisten/myrkyllisten lopputuotteiden oikeanlaisesta käsittelystä. Lopputuotteiden (palo)vaarallisista ominaisuuksista on tehtävä selvitys.

3. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan on hyvä, että sammutusvesien keräilytarpeet (kontaminoituneet sammutusvedet) huomioidaan. Sammutusvesien (kontaminoituneet sammutusvedet) keräilyyn liittyvät järjestelyt ja mitoitus määräytyvät vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvän lupaprosessin (pelastuslaitos) sekä ympäristö- ja rakennuslupiin liittyvien lupakäytäntöjen yhteydessä. Sammutusvesien keräilyn järjestelyjen ja mitoituksen tulee olla yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisia ja täyttää Valtioneuvoston asetuksen vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista 856/2012 57 ja 77 § mukaiset vaatimukset.

4. Lisätietoja väestön varoitusjärjestelmästä löytyy sekä www.pohjanmaanpelastuslaitos.fi että www.pelastustoimi.fi osoitteista. Lintuvuorelle (Mustasaarella) on sijoitettu Pohjanmaan pelastuslaitoksen väestöhälytin.

Tukes

Virallisesti Tukesilla ei ole tähän lausuttavaa. YVA-selostuksessa kuvataan toiminnan laajuuden tulevan olemaan alle Tukesin lupavelvoitteen, jolloin pelastusviranomaisen on vastuussa vaarallisten kemikaalien (tai vastaavia vaaraominaisuuksia sisältävien jätteen) käsittelyn turvallisuuden valvonnasta.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö

Kalatalousviranomaisen toteaa, että hankkeen YVA-selostus tuo ennalta arvioiden riittävällä tavalla esille hankkeen normaalin toiminnan vaikutukset pintavesiin.

YVA-selostuksessa todetaan, että tunnistettuja onnettomuus- ja poikkeustilanteita ovat tulipalo ja rankkasateet, joiden yhteydessä vesimäärä ylittää tasausaltaan tilavuuden. Poikkeuksellisen rankkasateen aikana voidaan joutua hulevesiä johtamaan naapurikiinteistöillä sijaitsevaan viivytysaltaaseen. Tällöin myös muilta kiinteistöiltä tulee paljon vettä altaaseen, jolloin vedet joudutaan johtamaan maastoon. Normaali tilanteessa huleveden haitta-ainepitoisuudet ovat kuitenkin pienet ja vastaavat teollisuusalueiden hulevesien tasoa.

Ilmastonmuutoksen myötä ovat rankkasateet ja poikkeukselliset rankkasateet todennäköisesti yleistymässä. Kalatalousviranomaisen toteaa, että tämä on otettava huomioon tasausaltaan ja viivytysaltaan tilavuuksien laskelmissa ja olisi tehtävä arvio siitä, että kuinka usein nyt ja tulevaisuudessa rankkasateiden ja poikkeuksellisten rankkasateiden aiheuttamia poikkeustilanteita, jolloin tasausaltaan ja viivytysaltaan tilavuudet eivät riitä, syntyy. Sekä arvio siitä, että onko edellä mainituilla poikkeustilanteilla mahdollisesti yleistyessään vaikutuksia alapuolisiin pintavesiin ja sitä kautta myös mahdollisia vaikutuksia alapuolisten vesistöjen kalakantoihin ja kalastukseen.

Västkustens miljöenhet, Länsirannikon ympäristöyksikkö

De mest betydande miljökonsekvenserna har inte tydligt identifierats i riskbedömningen.

I övrigt har man i MKB:n gjort utredningar som framkommit i och med utlåtandebegäran till miljökonsekvensprogrammet.

I beskrivningen skriver man att bygglov söks från Korsholms stad, detta borde ändras till kommun. Avtal om industriavloppsvatten görs upp med Vasa vatten (inte Vattentjänstverket i Korsholms kommun), är detta korrekt?

Väylävirasto

Lintuvuoren teollisuusalueelle kuljetaan valtatie 8 kautta. Hyvin pieni osa liikenteestä (< 5 %) tulee Vaasan keskustan suunnasta Mustasaarentien kautta. Rakentamistoimenpiteet ovat hankkeessa niin pienet, että rakentamisen aikaisen liikennemäärän arvioidaan YVA-selostuksessa jäävän selvästi toiminnan ajan liikennemäärästä. Toiminnan aikana kuorma- ja rekka-autoliikenteen kuljetusmäärä laitoksen täydellä kapasiteetilla on noin 30 ajoneuvoa vuorokaudessa ja laitokselta lähteviä rekkakuljetuksia on noin 5-6 kuormaa vuorokaudessa. Muun ajoneuvoliikennemäärän arvioidaan olevan noin 15 ajoneuvoa vuorokaudessa. Hankkeen koko liikenteen kasvu valtatiellä 8 on noin 0,4 % nykytilanteeseen verrattuna.

YVA-selostuksessa on arvioitu, ettei hankkeella ole vaikutuksia liikenteen toimivuuteen. Ajoneuvoliikenteen turvallisuuden kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on arvioitu vähäisen tai kohtalaisen kielteisiksi vaihtoehdossa 1. Ajoneuvoliikenteen turvallisuus heikkenee laskennallisesti enintään 0,1 % Stormossenintien eritasoristeyksessä.

Väylävirastolla ei ole huomautettavaa YVA-selostuksessa esitettyyn liikennevaikutusten arviointiin.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

ELY-keskuksen lausunnot:

Ympäristönsuojeluyksikkö

Hulevedet

Selvityksen mukaan osa muodostuvista hulevesistä (noin 6700 m³) käytetään laitoksella happojen käsittelyssä. Selvityksestä ei kuitenkaan ilmene, että mihin hulevesiä prosessissa tarvitaan. Prosessikuvauksesta ei esimerkiksi käy ilmi, että jos hulevesiä ei muodostu, ottaako laitos prosessiin tarvitsemansa veden vesijohtoverkostosta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hulevesiä ei tule johtaa jätevedenpuhdistamolle. Hulevedet tulee johtaa hiekan- ja öljynerotuskaivojen ja mahdollisen tasausaltaan kautta kunnan hulevesiverkostoon tai ympäristöön. Hulevesiviemäri tulee lisäksi varustaa sulkuventtiilillä varustetulla näytteenottokaivolla. Hulevesien aiheuttamat päästöt tulee arvioida uudelleen lupahakemusvaiheessa. Hulevesien johtamisessa tulee huomioida Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialueen läheisyys (400 metrin etäisyydellä laitoksesta).

Vedet varsinaisilta jätteiden varastointialueilta, joilta jätteistä saattaa normaalitoiminnassa aiheutua haitta-aineita sisältäviä valumia ympäristöön, hulevedet tulkitaan jätevesiksi ja ne tulee ohjata jätevesiviemäriin. Tällaiset jätejakeet tulisi ensisijaisesti varastoida katetussa tilassa tai asianmukaisesti peitettynä. Myös hallien sisältä ja katosten alta kerättävät jätevedet tulee ensisijaisesti johtaa jätevesiviemäriin tai umpikaivoon.

Prosessijätevedet

Jätevedenpuhdistamolle johdettavien jätevesien määrä jää selvityksessä epäselväksi. Ennen jätevesien johtamista jätevedenpuhdistamolle tulee jätevedestä poistaa mahdolliset haitalliset aineet, jotta Vaasan Veden Pätin puhdistamo kykenee vastaanottamaan ja käsittelemään laitoksen jätevedet ongelmitta. Lupahakemukseen tulee liittää Vaasa Veden sekä Mustasaaren kunnan vesihuoltolaitoksen kanssa tehdyt jätevesisopimukset, josta käy ilmi eri haitta-aineiden korkeimmat sallitut päästötasot.

Vastaanotettavat jätteet

Luvanhakuvaiheessa hakemuksesta tulee käydä ilmi vastaanotettavien jätteiden täsmälliset jättekoodit.

Koska laitoksella varastoitaisiin ja käsiteltäisiin erilaisia vesiliuoksia, tulee varastointiolosuhteiden olla asianmukaiset, jotta estetään käsiteltävien liuosten mahdollinen talviaikainen jäätyminen ja sen johdosta kertyminen varastoon.

Ilmapäästöt

Ilmapäästöjen osalta luvanhakuvaiheessa tulee täsmentää, että minkälaisia ilmapäästöjä ja haitallisia aineita ulkoilmaan mahdollisesti päätyy. Laitoksella käsiteltäisiin erilaisia öljyjä ja öljyisiä vesiä muun muassa kuumentamalla ja laskeuttamalla öljyä. Selvityksen mukaan ilmapäästöjä muodostuu öljyn kuivatuksesta ja prosessiin liittyvästä logistiikasta. Öljyn käsittelystä syntyvät ilmapäästöt (erityisesti VOC ja PAH-päästöt), tulee hakemuskuvauksessa arvioida ja toiminnan käynnistyttyä mitata. Hakemuksessa tulee myös arvioida em. ilmapäästöjen vähentämistarvetta ja -mahdollisuuksia.

Laitoksen energiaratkaisut

Selvityksen mukaan pyrolyysi käyttää sähköenergiaa (noin 2000 MWh/a), rakennusten lämmitysenergia tulee prosessin lauhdelämmöstä ja muiden prosessien tarvitsema lämpöenergia on suunniteltu tuotettavan polttoöljyllä. ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on uusi laitos, tulisi toiminnan energiaratkaisuissa pyrkiä ilmastomuutoksen hillinnän kannalta kestäviin ratkaisuihin. Lupahakemukseen on laitoksella tarvittavan energian tuotannon osalta liitettävä perusteltu esitys, jossa on vertailtu eri polttoainevaihtoehtoja.

Vesihuoltoryhmä

Pohjavesialueen läheisyyden takia hulevesien kerääminen ja johtaminen hulevesiverkostoon on ehdottoman tärkeää, jottei toiminnan häiriövaiheissakaan aiheudu päästöjä maaperään tai pohjavesiin. Alueellisen toimivan hulevesiverkoston kehittäminen alueelle on kriittistä. Hulevesien hallitusta johtamisesta tulisi esittää suunnitelma. Hulevesiä ei tule johtaa Sepänkylä-Kappelimäen pohjavesialueen suuntaan.

Mikäli kuljetusreitit kulkevat pohjavesialueen läpi, on mahdollisten onnettomuustilanteiden aiheuttama riski otettava huomioon suunnittelussa ja sen yhteydessä harkittava vaihtoehtoisia reittejä. Kuljetukset pohjavesialueella voivat muodostaa riskin pohjavedelle.

Sepänkylä-Kappelimäen pohjavesialueen vedenpinnat ovat laskeneet vedenoton seurauksena, joten mikäli vedenottoa suunnitellaan ko. pohjavesialueelta, vedensaanti tulee varmistaa kunnan kanssa.

Lisäksi

Hulevesien johtaminen ei saa aiheuttaa läheisyydessä olevan pohjavesialueen pohjaveden laadun heikkenemistä.

Pohjavesialue ja vedenotto tulee huomioida hulevesien johtamista suunniteltaessa sekä häiriö- ja poikkeustilannesuunnitelmissa.

Hulevesille rakennettava tiivis tasausallas tulee olla riittävän suuri mitoitukseltaan, ja suunnittelussa on tärkeää huomioida esimerkiksi ilmastomuutoksen myötä yleistyvät rankkasateet.

Huleveden laadun ja pintaveden tarkkailu ainakin toiminnan alkuvaiheissa on tarpeen! Silloin voidaan todeta, ettei katolta tulevien sadevesien mukana kulkeudu haitta-aineita eikä myöskään pintavesien laadussa tapahdu muutoksia.

YVA-selostuksessa on käytetty vertailuna Kierto Ympäristöpalvelut Oy:n Järvenpään laitoksen käyttö- ja mittaustietoja. Näin myös em. laitoksen esimerkiksi kokemukset häiriö- ja poikkeustilanteista tulee ottaa huomioon taustatietoina.

Liikennevastuualue

Vaarallisten jätteiden käsittelylaitos sijoittuu Mustasaaren Lintuvuoreen ja liikennöinti tapahtuu valtieltä 8 Stormossenin eritasoliittymän kautta. Selostuksen mukaan toiminnan aiheuttamat liikennemäärät ovat kasvaneet ohjelmavaiheesta. Toiminta aiheuttaa noin 100 ajoneuvon lisäyksen

vuorokaudessa Stormossenin eritasoliittymään (kun huomioidaan meno- ja paluuliikenne), josta liikenne jakautuu suunnilleen puoleksi etelän ja puoleksi pohjoisen suuntaan. Hankkeen toteutumisella on arvioitu olevan vähäinen tai kohtalainen negatiivinen vaikutus liikenneturvallisuuteen. Liikennevas-
tualue katsoo, että hankkeen liikenteellisiä vaikutuksia on arvioitu maanteiden osalta riittävällä ta-
solla.